

Lubuski Urząd Wojewódzki
w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wlkp.

PROTOKÓŁ
KONTROLI KOMPLEKSOWEJ
przeprowadzonej w dniu 28 września 2012 r.
w Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Gubin
ul. Piastowska 24a, 66-620 Gubin

Działając na podstawie art. 22 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.) i art. 7 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.), w związku z §11 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz §13 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 126, poz. 718) -

Zespół kontrolny w składzie:

1. **Teresa Ozimek** - Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 337/1/2012 z dnia 18 września 2012 r., - przewodniczący zespołu kontrolnego;
2. **Krystyna Chabowska** - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 337/2/2012 z dnia 18 września 2012 r.
3. **Anna Obiegło** – Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 337/3/2012 z dnia 18 września 2012 r.,

[Dowód: akta kontroli str. 5-10]

przeprowadził w dniu 28 września 2012 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Gubin kontrolę kompleksową w zakresie wszystkich sfer organizacji i funkcjonowania jednostki z zakresu pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zgodnie z *Programem kontroli* zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

[Dowód: akta kontroli str.17-30]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str.11-16]

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 18 września 2012r. Nr PS-I.431.4.12.2012.TOzi.

[Dowód: akta kontroli str.1-4]

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Gubin.

Kontrola przeprowadzona była metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeniobiorców oraz akta osobowe pracowników w zakresie wymaganych kwalifikacji.

Okres objęty kontrolą: rok 2011 do dnia kontroli.

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Kwalifikacje kadry oraz wskaźnik zatrudnienia.
2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.
3. Praca socjalna.
4. Pomoc osobom zwalnianym z zakładów karnych, aresztów śledczych.
5. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
6. Działania podejmowane na rzecz osób starych, chorych, niepełnosprawnych.
7. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Aleksandra Robowska kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Gubin.

Ustalono, że Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Gubin – w *dalszej części Protokołu zwany Ośrodkiem* - czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 7³⁰ do 15³⁰. Interesanci przyjmowani są w godzinach pracy Ośrodka. Ośrodek prowadzi ewidencję wyjść w środowisko – średnio w miesiącu lipcu br. jeden pracownik wychodził 54 razy w środowisko do rodzin. Ośrodek prowadzi rejestr pism wpływających. Świadczenia z pomocy społecznej są wypłacane w kasie Urzędu Gminy Gubin, przelewem na konta osobiste oraz przekazem za pośrednictwem poczty.

Pracownicy Ośrodka mają możliwość korzystania z porad radcy prawnego zatrudnionego w Urzędzie Gminy Gubin.

Ośrodek dysponuje 3 pomieszczeniami na parterze jednak występujące bariery architektoniczne utrudniają dostęp dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Jedno pomieszczenie zajmuje kierownik i kasjerka, jeden pokój zajmuje czterech pracowników socjalnych oraz 1 pokój zajmują pracownicy ds. świadczeń rodzinnych i dwóch pracowników księgowości. Warunki lokalowe pracowników socjalnych w Ośrodku są bardzo trudne. Powyższa sytuacja znacznie utrudnia swobodne przedstawianie problemów i prowadzenia rozmów z klientami, nie jest również zachowana ochrona danych osobowych osób ubiegających się o pomoc. Specyfika wykonywanej pracy wymaga, aby osoby zgłaszające się

z wnioskiem o udzielenie wsparcia finansowego miały możliwość swobodnego przedstawienia problemu, a także zapewnioną intymność i bezpieczeństwo.

1. Kwalifikacje kadry oraz wskaźnik zatrudnienia.

W toku kontroli ustalono, że w Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Gubin zatrudnionych jest łącznie 10 pracowników (10 etatów), w tym: kierownik, 4 pracowników socjalnych (stan na koniec grudnia 2011 r. i czerwca 2012 r. – sprawozdanie MPiPS-03), pracownicy księgowości (2 etaty – jeden obsługuje również systemy informatyczne), kasjerka. Ponadto w Ośrodku zatrudnionych jest 2 inspektorów zajmujących się sprawami z zakresu świadczeń (2 etaty).

Gmina liczy 7.556 mieszkańców (stan ludności na koniec grudnia 2011 r.). Na 1 pracownika socjalnego przypada 1.889 mieszkańców gminy.

Ośrodek spełnia wymóg zatrudnienia pracowników socjalnych, określony w art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi: iż „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników”.

Poddając ocenie posiadane kwalifikacje pracowników z wymogami ustawowymi - zespół kontrolny przeanalizował wszystkie akta osobowe osób, których kwalifikacje określa ustawa o pomocy społecznej, tj. kierownika i pracowników zatrudnionych na stanowisku „pracownik socjalny”. Zgodnie z *Wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w sprawie kwalifikacji pracowników socjalnych* przeanalizowano dyplomy ukończenia szkół policealnych oraz uczelni wyższych. Stwierdzono, iż wszyscy (100%) pracownicy realizujący pracę socjalną w środowisku spełniają określone wymagania do wykonywania zawodu i pobierania za tę pracę dodatku w wysokości 250 zł, proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy.

Ponadto ustalono, że pracownicy socjalni Ośrodka podnosili swoje kompetencje zawodowe poprzez uczestnictwo w szkoleniach merytorycznych zarówno w 2011 jak i 2012 r. W roku 2012 do dnia kontroli każdy z pracowników socjalnych uczestniczył minimum w 2 szkoleniach.

[Dowód: akta kontroli str.31-42]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym (art. 17, ust.1, pkt 3 ustawy o pomocy społecznej).

Z danych statystycznych przedstawionych w sprawozdaniu MPiPS-03 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, iż w roku 2011 ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezdomności skorzystało 5 osób, natomiast w roku 2012 do dnia kontroli z pomocy społecznej skorzystały 3 osoby, których dokumentację poddano kontroli.

W toku czynności kontroli stwierdzono, że na terenie gminy nie ma żadnej placówki dla osób bezdomnych, a w razie potrzeby Ośrodek zapewnia schronienie w Noclegowni w mieście Gubin (1 osoba), w Schronisku im. Św.Brata Alberta w Jeleniej Górze (1 osoba) oraz w Domu dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Monar-Markot w Toruniu. Na podstawie zawartego porozumienia o współpracy, po wystawieniu noty obciążeniowej przez Dom w Toruniu, Ośrodek opłaca koszt pobytu w placówce. Ośrodek osobom przebywającym w placówkach przyznał pomoc w formie zasiłku stałego (1 osoba) i celowego na leki i pokrycie kosztów pobytu.

Ustalono, że w kontrolowanym okresie w Ośrodku nie opracowano i nie zawarto żadnego indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności, jednak z ustnych wyjaśnień kierownika wynika, że programem tym objęta jest osoba przebywająca w schronisku w Toruniu i korzysta z terapii antyalkoholowej. Ponadto Kierownik wyjaśnia, że Ośrodek na bieżąco monitoruje sytuację osób w schroniskach, jednak nie ma to odzwierciedlenia w dokumentacji i trudno ocenić skuteczność podejmowanych przez Ośrodek działań w procesie usamodzielnienia osób bezdomnych.

[Dowód: akta kontroli str. 43-80]

Zadanie w zakresie pomocy osobom bezdomnym realizowane jest **z uchybieniami** pod względem prowadzonej dokumentacji (bieżący monitoring sytuacji osób bezdomnych).

3. Praca socjalna.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U.z 2009 roku Nr 175, poz. 1362 ze zmianami) praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób

i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że pracownicy socjalni prowadzą pracę socjalną z rodzinami w miejscu ich zamieszkania. Z danych statystycznych za 2011 rok wynika, że praca socjalna prowadzona była z 304 rodzinami (864 osoby w rodzinach) i w porównaniu do ogólnej liczby rodzin objętych pomocą społeczną wskaźnik wyniósł 81% i jest wyższy od średniej wojewódzkiej. Znikomy jednak wskaźnik (2,6%) odnotowano w liczbie osób z którymi prowadzona była praca socjalna z wykorzystaniem kontraktu socjalnego – zgodnie z art. 108 ustawy o pomocy społecznej w stosunku do osób objętych pracą socjalną.

Zgodnie z danymi statystycznymi (MPiPS-03 za 2011 r.) zawarto kontrakty socjalne z 23 osobami. W Gminie Gubin realizowany jest projekt systemowy na lata 2011-2013, który przewiduje aktywizację osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem głównym projektu jest wzrost aktywizacji społecznej i zawodowej co najmniej 67 osób, klientów Ośrodka Pomocy Społecznej, będących w wieku aktywności zawodowej zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ustalono, że celami głównymi kontraktów był wzrost aktywności społecznej, a celami szczegółowymi - podniesienie kompetencji życiowych i umiejętności społecznych (powrót do życia społecznego). Jednak określone cele są zbyt ogólne i niemierzalne, trudno zatem określić w jakim stopniu zdobyta w Projekcie wiedza wpłynęła na zmianę sytuacji życiowej uczestników.

Do uczestnictwa w projekcie w roku 2011 zakwalifikowano 23 osoby, z którymi zawarto kontrakty socjalne (16 kobiet i 7 mężczyzn), w tym: 14 osób bezrobotnych, 2 osoby pracujące, 7 osób nieaktywnych zawodowo, 2 osoby niepełnosprawne. Uczestnicy brali udział w zajęciach m.in. z ogrodnictwa, zarządzania budżetem domowym, gospodarstwa domowego, z zakresu higieny osobistej i zdrowego stylu życia, terapii antyalkoholowej. Ponadto mieli możliwość konsultowania się z psychologiem, terapeutą oraz specjalistą z zakresu higieny osobistej i wizażu. Osoby, które przystąpiły do projektu, objęto pomocą społeczną w formie zasiłku celowego w wysokości od 300 zł do 600 zł miesięcznie w zależności od sytuacji w rodzinie.

Skontrolowano dokumentację uczestników i nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie

wypełniania formularza kontraktu socjalnego. Kontrakty podpisane przez obie strony: klienta i pracownika socjalnego, określają działania każdej ze stron. Po stronie klienta - czynny udział w przewidywanych zajęciach i formach wsparcia zgodnie z zaplanowaną ścieżką reintegracji. Po stronie Ośrodka – praca socjalna i pomoc finansowa. Na zakończenie Projektu zorganizowano spotkanie integracyjne dla uczestników oraz ich rodzin. Dzięki uczestnictwu w Projekcie osoby zmieniły się, stały się otwarte i poznały swoje mocne i słabe strony, zdobyły nowe umiejętności praktyczne – co odnotowane zostało przez pracownika socjalnego w „opisie zauważonych efektów” pkt IV.

Jednak opisane efekty są niemierzalne i trudno ocenić poziom uzyskanych przez uczestników zmian. Wyjątek stanowią efekty opisane w dwóch przypadkach i dotyczą osób, które w wyniku uzyskanych zmian podjęły zatrudnienie.

W roku 2012 w ramach Projektu „Nie przegap szansy na lepsze jutro” zawarto 17 kontraktów.

[Dowód: akta kontroli str.81-181]

Zadanie w zakresie świadczenia pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktu socjalnego realizowane jest z **uchybieniami**, ze względu na zbyt małą liczbę rodzin, z którymi zawarto kontrakt. W wielu przypadkach trudno określić, w jakim stopniu zdobyta w Projekcie wiedza wpłynęła na zmianę sytuacji życiowej uczestników, gdyż cele główne kontraktów są niemierzalne i zbyt ogólne.

4. Pomoc osobom zwalnianym z zakładów karnych, aresztów śledczych.

Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego realizowana jest na podstawie art. 17 ust.1 pkt.16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na podstawie Porozumienia zawartego dnia 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.

Z danych liczbowych wykazanych w sprawozdaniu MPiPS-03 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, iż w ramach świadczeń pomocy społecznej w roku 2011 udzielono wsparcia dla 3 osób zwolnionych z Zakładu Karnego i dla jednej osoby w 2012. Na dzień kontroli nie było żadnych zgłoszeń o pomoc i też nie wpłynął żaden wniosek osoby osadzonej o pomoc jej rodzinie.

W ramach czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację 4 osób zwolnionych z Zakładu Karnego korzystających z pomocy Ośrodka pod względem realizacji przez Ośrodek zapisów wyżej cytowanego Porozumienia. Ustalono, że osoby osobiście wystąpiły do Ośrodka z wnioskiem o przyznanie pomocy, a dokumentem potwierdzającym fakt odbywania kary pozbawienia wolności było świadectwo zwolnienia. Ośrodek przyznał pomoc w formie zasiłków celowych, jednak w żadnym przypadku Ośrodek nie zawarł kontraktu socjalnego. Po opuszczeniu ZK i AŚ - 3 osoby wróciły do swoich rodzin, a jedna osoba samotnie prowadzi gospodarstwo domowe. Osoba ta choruje na zaburzenia psychiczne (depresja, nerwica), które powstały w wyniku traumatycznych przeżyć, a w planie pomocy w formularzu wywiadu środowiskowego jest tylko adnotacja o pomocy w formie świadczenia pieniężnego. Brak jest natomiast zaplanowanej pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego (psychologa), brak również wskazania działań w ramach pracy socjalnej, z wykorzystaniem kontraktu socjalnego (ewentualne ustalenie stopnia niepełnosprawności, podjęcie leczenia, aktywizacja zawodowa...), które to działania wpłynęłyby na uzyskanie przez tę osobę samodzielności życiowej.

Ustalono, że Ośrodek Pomocy Społecznej nie współpracuje z administracją Zakładów Karnych w zakresie udzielania pomocy osobie. Pomoc udzielana przez Ośrodek w formie zasiłków pieniężnych, stanowi tylko jeden rodzaj pomocy z wielu wymienionych w Porozumieniu zawartym w dniu 13 czerwca 2000 r, pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej. W celu doprowadzenia do samodzielności życiowej osób po opuszczeniu Zakładu Karnego, należałoby rozważyć możliwość udzielania szerszej i kompleksowej pomocy, ustalając zakres i zasady wspólnych działań pracownika socjalnego Ośrodka z przedstawicielami administracji zakładu karnego.

[Dowód: akta kontroli str.182-187]

Zadanie realizowane z **uchybieniami** pod względem realizacji zapisów Porozumienia zawartego pomiędzy MPiPS a CZSW.

5. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W Gminie brak infrastruktury dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Na terenie gminy nie ma środowiskowego domu samopomocy, klubu samopomocy. Nie są realizowane usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3,5, 6 ustawy o pomocy społecznej, ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia

psychicznego (tj.Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Liczba osób z terenu gminy leczonych z powodu zaburzeń psychicznych wynosiła 142 osoby, (w wieku do 60 r. życia - 123 osoby - dane Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z roku 2010 r.). Natomiast średnia liczba osób leczonych w stosunku do liczby mieszkańców gminy stanowiła 1,94% (poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej 2,88%).

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że dwie osoby korzystają z usług Powiatowego Ośrodka Wsparcia „Integracja” w Krośnie Odrzańskim Filia w Gubinie. Jedna z osób pobiera zasiłek stały na podstawie Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (02-P, stopień znaczny). Natomiast druga osoba nie korzysta ze świadczeń finansowych z pomocy społecznej. Ustalono, że Ośrodek nie kompletował dokumentacji osób korzystających z usług ośrodka wsparcia. Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że dotychczas dokumentacja osób z terenu gminy Gubin zainteresowanych uczestnictwem w środowiskowym domu samopomocy kompletowana była przez pracownika socjalnego Powiatowego Ośrodka Wsparcia Filia w Gubinie. Zgodnie z przepisami to ośrodek pomocy społecznej prowadzi postępowanie w sprawie kierowania do ośrodka wsparcia - § 7 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z dnia 17.12.2010 r. Nr 238, poz. 1586). Kierownik Ośrodka poinformowała kontrolujących, że sytuacja ta ulegnie zmianie od 2013 r. i postępowanie w sprawach kierowania do ośrodków wsparcia odbywać się będzie z zachowaniem przepisów prawa. Przepisy natomiast obowiązują od stycznia 2011 r.

W trakcie kontroli ustalono, że na podstawie orzeczeń Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wypłacano zasiłki stałe: w 2011 r. - 28 (13 samotnych, 15 w rodzinie), w tym z kodami 01-U; 02-P – 7, co stanowiło 25 % ogólnej liczby zasiłkobiorców stałych.

W 2012 r. do dnia kontroli do Ośrodka wpłynęło 11 nowych wniosków o przyznanie pomocy w formie zasiłku stałego, wszystkie załatwione zostały pozytywnie. Na dzień kontroli wypłacono 39 zasiłków (17 samotnym, 22 w rodzinie), w tym z kodami 01-U; 02-P – 8. Przeanalizowano akta świadczeniobiorców posiadających orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z tytułu zaburzeń psychicznych. Ustalono, iż liczba osób z zaburzeniami

psychicznymi objętych wsparciem w formie zasiłku stałego i ośrodka wsparcia w 2012 r. stanowiła 7%, w stosunku do liczby leczonych z tego tytułu w gminie.

Z analizy powyższych akt wynika, że osoby z zaburzeniami psychicznymi będące klientami Ośrodka Pomocy Społecznej korzystają przeważnie z pomocy finansowej oraz pracy socjalnej. Pomimo wskazań w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji Ośrodek nie w pełni wykorzystuje swoje możliwości w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi.

[Dowód: akta kontroli str. 188-193]

Zadanie w zakresie oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane jest **z istotnymi uchybieniami** ze względu na brak rozwoju różnych form oparcia społecznego dla tej grupy osób oraz brak realizacji zapisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy w przypadku osób uprawnionych do korzystania z usług ośrodka wsparcia.

6. Działania podejmowane na rzecz osób starych, chorych, niepełnosprawnych.

Pomoc osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym realizowana jest na podstawie art.17 ust. 1 pkt 11 i 16 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

6a) Usługi opiekuńcze.

Ośrodek posiada Uchwałę Nr XXVI/83/2005 Rady Gminy Gubin z dnia 30.03.2005 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, oraz tryb pobierania odpłatności.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, na podstawie Informacji do opracowania projektu planu finansowego, że na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze zabezpieczono środki w kwocie: na 2011 r. - 20.057,- zł., na 2012 r. – 38.000,- zł.

Ośrodek zlecił realizację usług opiekuńczych Zarządowi Wojewódzkiemu Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Zielonej Górze - Umowa z dnia 5 stycznia 2012 r. Koszt jednej godziny usług opiekuńczych ustalono na kwotę 12 zł. Osobom, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego usługi opiekuńcze przyznawane są nieodpłatnie.

W przypadkach szczególnych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielonej pomocy, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej może odstąpić od żądania takiego zwrotu lub zmniejszyć jego część, w szczególności w przypadkach: zdarzenia losowego oraz ponoszenia wysokich kosztów leczenia, stosowania diety, korzystania z dodatkowych płatnych usług leczniczych, opiekuńczych.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w 2011 r. Ośrodek realizował usługi opiekuńcze w stosunku do 7 osób, tj. 100% osób, które złożyły wnioski. W 2012 r. do dnia kontroli nie wpłynął żaden wniosek, a z usług opiekuńczych korzystały 3 osoby (1 osoba zrezygnowała, 2 zmarły, za 1 mieszkańca gminy Ośrodek refunduje koszty usług na rzecz miasta Gubin). Usługi realizowano przez 5 dni w tygodniu po 2 godziny dziennie. Zakres świadczonych usług określony został w decyzjach i dostosowany jest do indywidualnych potrzeb podopiecznych. W szczególności obejmuje: pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych; przynoszenie opału, palenie w piecu, przygotowanie posiłku, utrzymanie czystości, załatwianie spraw urzędowych. Przeanalizowano dokumentację 7 osób (100%), korzystających z usług opiekuńczych wg stanu na koniec 2011 r. Kontroli poddano sprawy o numerach: ŚD.4125.105.2012 – refundacja; OPS.8225-13a/Rej.311/2011; OPS.8225-5/Rej.149/2012; OPS.8225.-4d/Rej.732/2012; OPS.8136-9/Rej.1448/2006; OPS.8136-413/Rej.20/2008; OPS.8136-16/Rej.986/2010.

W każdym skontrolowanym przypadku usługi przyznane były na 5 dni w tygodniu po 2 godziny dziennie (refundacja kosztów za 3 godziny dziennie). Średnia liczba godzin usług świadczonych przez Ośrodek w ciągu dnia 1 osobie wynosiła 2,00 godziny. Jedna osoba zwolniona została z ponoszenia odpłatności za usługi.

[Dowód: akta kontroli str. 194-227]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

6b) Kierowanie do domu pomocy społecznej.

Na terenie gminy Gubin nie ma domu pomocy społecznej. Z przedstawionej przez kierownika Informacji do opracowania projektu planu finansowego wynika, że na ponoszenie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej w 2012 r. zaplanowano środki w kwocie – 150.000,- zł. W 2011 r. wydatkowano 122.910,- zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 r. w domach pomocy społecznej przebywało 7 osób z terenu gminy Gubin. Na podstawie analizy rejestru wniosków za lata 2011 i 2012 ustalono, że w 2011 r. roku z wnioskiem o skierowanie do domu pomocy społecznej zwróciły się 3 osoby i wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie (100%). W 2012 r. do dnia kontroli nie wpłynął żaden wniosek o umieszczenie w domu pomocy społecznej. Na dzień kontroli w Domach Pomocy Społecznej przebywało 6 osób. We wszystkich przypadkach gmina pokrywała różnice pomiędzy średnim miesięcznym kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez osobę umieszczoną w placówce. Wysokość odpłatności ustalano w oparciu o średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy oraz dochód osoby. W dwóch przypadkach przeprowadzono wywiady u osób zobowiązanych do alimentacji, jednak ze względu na dochody poniżej kryterium dochodowego rodziny nie wносиły opłaty. Ośrodek wydawał decyzje zmieniające wysokość odpłatności w związku ze zmianą sytuacji finansowej osoby przebywającej w domu pomocy społecznej i zmianą średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca.

Jedna osoba małoletnia (zameldowana na pobyt stały w gminie Gubin) przebywa w Krakowie i tam oczekuje na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intellektualnie. Zespół kontrolny stwierdził, iż dokumentacja świadczeniobiorców jest kompletna, prowadzona prawidłowo. Odbiór decyzji osobisty, za potwierdzeniem odbioru. Wpływające wnioski rozpatrywane są z zachowaniem terminów określonych w odrębnych przepisach.

[Dowód: akta kontroli str.228-289]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

7. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Uchwałą Nr XVII/70/2011 Rady Gminy Gubin z dnia 28 grudnia 2011 r. przyjęto gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W Programie wyznaczono następujące cele: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Określono także zadania własne gminy Gubin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, czyli:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Z ustnych wyjaśnień przyjętych do protokołu od Kierownika kontrolowanej jednostki wynika, że działający od maja 2011 r. Zespół Interdyscyplinarny rozpowszechnia informacje na temat „Niebieskiej Karty”, podaje do publicznej wiadomości wykaz placówek zajmujących się ofiarami przemocy, telefonów zaufania, „Niebieskiej Linii”, ośrodków interwencji kryzysowej. Plakaty i informacyjne ulotki w tym zakresie są rozpowszechniane w szkołach, ośrodkach zdrowia, Urzędzie Gminy. Ponadto z analizy protokołów z posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że zwrócono się do szkół i ośrodków zdrowia z prośbą o rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, a także proponowano pełnienie przez członków zespołu dyżurów w terenie w celu rozpowszechniania tych informacji.

Zadania zaplanowane w Gminnym Programie zgodne z zadaniami gminy określonymi przepisami prawa.

[Dowód: akta kontroli str.290-301]

Usługi z zakresu prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie były realizowane w ramach instytucji funkcjonujących na terenie Gubina. Zgodnie z informacją Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Gubin wniesioną do protokołu ustnych wyjaśnień, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna udzielała konsultacji psychologicznych i pedagogicznych, prężnie działał Ośrodek Terapii Uzależnień „Grunwald” (na Ośrodek składają się: Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Psychologiczna oraz Poradnia Uzależnień i Współuzależnienia, które są finansowane przez NFZ), w którym można było uzyskać fachową poradę, także w kwestiach związanych

z doświadczaniem czy stosowaniem przemocy w rodzinie, pomoc, uczestniczyć w terapii indywidualnej i grupowej. Ofiary przemocy mogły także korzystać z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej „Wyspa”, w tym poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, a także porady lekarza psychiatry.

Zgodnie z wniesionym do protokołu wyjaśnieniem starszego pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w kwestii zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, ofiary przemocy mogą korzystać z Ośrodka Interwencji Kryzysowej „Wyspa” w Gubinie.

[Dowód: akta kontroli str.302-305]

Uchwałą Nr III/10/2010 Rady Gminy Gubin z dnia 30 grudnia 2010 r. przyjęto sposób i tryb powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. Zawarto Porozumienia o Współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie pomiędzy Wójtem oraz podmiotami, których przedstawiciele ustawowo są zobowiązani do pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zarządzeniem Nr 7/2011 Wójta Gminy Gubin z dnia 9 marca 2011 r. powołano 6 – osobowy Zespół Interdyscyplinarny (składający się z przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Gubin, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariatu Policji w Gubinie, NZOZ w Stargardzie Gubińskim, Zespołu Szkół w Chlebowie oraz Sądu Okręgowego w Krośnie Odrzańskim) celem zintegrowania działań służb i instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy Gubin.

Nie zawarto porozumienia ani nie powołano w skład zespołu przedstawiciela organizacji pozarządowej.

Dokumentacja dotycząca pracy Zespołu Interdyscyplinarnego zawiera oświadczenia każdego członka o zachowaniu poufności oraz certyfikaty 5 członków zespołu o uczestnictwie w szkoleniu dla zespołów interdyscyplinarnych zrealizowanym w Żarach w 2011 r. Na pierwszym posiedzeniu zespołu dokonano wyboru przewodniczącego, jego zastępcy oraz sekretarza. Analizowana dokumentacja pracy zespołu (protokoły z zebrań) świadczyła o tym, że jego posiedzenia odbywały się z częstotliwością zgodną z wymogami określonymi w przepisach prawa.

Zespół Interdyscyplinarny w analizowanym okresie pracował w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. W 2011 r. do Zespołu skierowano 4 „Niebieskie Karty” (w tym 3

zakończone, jednak nie sporządzono protokołów zakończenia procedury, zgodnie z § 18.1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”), zaś w 2012 r. – 6 „Niebieskich Kart” (wszystkie w toku). We wszystkich przypadkach procedurę wszczęła Policja. Z racji faktu, że przewodniczący zespołu na co dzień był zatrudniony w Krośnie Odrzańskim, zastępca przewodniczącego – w Chlebowie, korespondencję, w tym „Niebieskie Karty”, przekazywano do siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Gubin, którego starszy pracownik socjalny jest jednocześnie sekretarzem zespołu. Wynikała z tej praktyki sytuacja, że na formularzach „Niebieskiej Karty” brak było daty i podpisu przewodniczącego zespołu. Mimo to, daty wpływu „Niebieskich Kart” świadczyły o tym, że zakładający je policjanci wywiązywali się z obowiązku przekazywania ich w ustawowym terminie do 7 dni do Zespołu Interdyscyplinarnego, choć nie bezpośrednio do przewodniczącego zespołu.

Przeanalizowano 80% „Niebieskich Kart” założonych w okresie objętym kontrolą. W części przypadków w dokumentacji stwierdzono obecność „Niebieskiej Karty”-B, która powinna być wręczona ofiarom przemocy. W jednym przypadku nie wypełniono „Niebieskiej Karty”-C zawierającej diagnozę sytuacji ofiar przemocy oraz plan pomocy. Ponadto w żadnym przypadku nie opracowano planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie zawierającego propozycje działań pomocowych, o którym mowa w art. 9b ust. 3 pkt 1 Ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w § 16.1 pkt 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Taki plan powinien zawierać ustalenie celu głównego, celów szczegółowych, sposobów ich realizacji, zasobów materialnych i niematerialnych.

Z dokumentacji wynika, że we wszystkich przypadkach podejmowano działania mające na celu pomoc rodzinom dotkniętym przemocą omawiane na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego. Stałą praktyką jest listowne zapraszanie na posiedzenia zespołu osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w różnych odstępach czasowych – w teczkach klientów, których dotyczy procedura jest gromadzona stosowna korespondencja. W sytuacji zgłoszenia się na posiedzenie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy jest wypełniana „Niebieska Karta”-D (w 3 analizowanych przypadkach). We wszystkich przypadkach rodziny dotknięte przemocą były systematycznie monitorowane, o czym

świadczyły notatki służbowe z tych wizyt zawierające opis sytuacji (np. czy dochodziło do kolejnych incydentów, czy sprawca nie nadużywał alkoholu), wnioski, sugestie (np. co do zasadności zakończenia procedury), wykonane czynności, np. przeprowadzenie rozmowy profilaktyczno – ostrzegawczej ze sprawcą. Ofiary były informowane o możliwościach uzyskania pomocy, skorzystania z pomocy psychologicznej. W jednym przypadku dwukrotnie skierowano do sądu pismo o wgląd w sytuację małoletnich w rodzinie dotkniętej przemocą, objęcie jej nadzorem kuratora. W innym przypadku skierowano pismo do GKRPA o zainteresowanie się rodziną dotkniętą alkoholizmem sprawcy przemocy.

[Dowód: akta kontroli str.306-355]

Stwierdzono uchybienia w realizacji zadania pod względem: składu zespołu interdyscyplinarnego (nie powołano do zespołu przedstawiciela organizacji pozarządowej), realizacji procedury „Niebieskiej Karty”, jak również brak dokumentowania udzielania klientom poradnictwa i interwencji w zakresie przemocy w rodzinie.

Na 4 konkretnie wskazane w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie zadań do dnia kontroli zrealizowano (lub były w trakcie realizacji wszystkie zadania, tj. 100%.

WNIOSKI:

I. Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadań pod względem:

1. Kwalifikacji pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną w środowisku.
2. Świadczenia pracy socjalnej.
3. Kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w dps.
4. Liczby zadań realizowanych (w trakcie realizacji) zawartych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
5. Liczby „Niebieskich Kart” przekazanych do zespołu interdyscyplinarnego.
6. Liczby spotkań zespołu interdyscyplinarnego.

II. Stwierdzono uchybienia / istotne uchybienia w zakresie:

1. Realizacji form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz kierowania do ośrodka wsparcia.

2. Zawierania kontraktów socjalnych.
3. Działań podejmowanych przez gminę na rzecz osób bezdomnych (brak monitoringu sytuacji osoby bezdomnej w każdym przypadku).
4. Działań gminy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych.
5. Składu zespołu interdyscyplinarnego (nie powołano do zespołu przedstawiciela organizacji pozarządowej),
6. Realizacji procedury „Niebieskiej Karty” (brak potwierżeń na formularzach „Niebieskiej Karty”-A ich przyjęć przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, jak również udokumentowania terminowego przekazania przez przewodniczącego zespołu „Niebieskiej Karty”-A członkom zespołu interdyscyplinarnego, nie wypełnianie przez zespół interdyscyplinarny „Niebieskiej Karty”-C w każdym przypadku, a także brak opracowywania planów pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, brak protokołów zakończenia procedury „Niebieskiej Karty”, obecność w dokumentacji klientów „Niebieskiej Karty”-B - nie przekazywanie jej ofiarom przemocy),
7. Dokumentowania udzielania klientom poradnictwa i interwencji w zakresie przemocy w rodzinie

Odpowiedzialność za uchybienia w zakresie składu zespołu interdyscyplinarnego ponosi Wójt Gminy Gubin, za uchybienia w zakresie realizacji procedury „Niebieskiej Karty” odpowiedzialność ponosi przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, za brak dokumentowania poradnictwa i interwencji w zakresie przemocy w rodzinie odpowiedzialność ponosi Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Gubin. Odpowiedzialność za uchybienia zakresu realizacji zadań pomocy społecznej ponosi Kierownik Ośrodka.

Na tym kontrolę zakończono.

Wpisano do książki kontroli pod poz. 5.

Pouczenie

Na podstawie § 16 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005 r.) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Gubin, drugi Wójtowi Gminy Gubin, trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Kierownik:

.....

Teresa Ozimek
Starszy Inspektor Wojewódzki

Aldona Robowska
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
Gminy Gubin

.....

Krystyna Chabowska
Inspektor Wojewódzki

Gubin, dnia: 26.10.2012r.

.....

Anna Obiegło
Starszy Inspektor
Gorzów Wlkp., 22.10. 2012 r.